

Har vi pippi på miljömärkning?

Svanar, falkar, svalor... De här pippifågarna – och kanske andra – ser vi nuförtiden på många produktförpackningar. Och vid offentlig upphandling kan de to m bli ett obligatoriskt krav. Till vad nytta, kan man fråga sig? Är det inte ute i naturen pippifågarna hör hemma?

För IIH och dess medlemsföretag är miljöanpassning ett högprioriterat område. Därför arbetar vi intensivt med frågan om hur offentliga sektorn ska kunna ställa relevanta miljökrav i samband med inköp av rengöringsprodukter för professionellt bruk.

EKU-delegationen, som på regeringens uppdrag skulle ta fram upphandlingsverktyg för offentliga sektorn, har "mot bättre vetande" rekommenderat inköpare att som obligatoriskt krav begära att kemisk-tekniska produkter ska uppfylla miljömärkningskriterier (antingen Svan eller Falk, dvs Bra Miljöval). Kravet innebär alltså antingen att produkten måste vara märkt med en "pippi", eller att det på annat sätt går att verifiera att produkten uppfyller kravkriterierna.

Detta obligatoriska krav är en skrivbordsprodukt som IIH mycket kritisk till. Flera tunga argument talar emot användning av miljömärkning vid upphandling av rengöringsprodukter för professionellt bruk:

- Miljönyttan med miljömärkning har inte kunnat visas i de vetenskapliga studier som gjorts.
- Systemtänkande och helhetssyn saknas.
- Riskbedömning saknas – kriterierna fokuserar på produkt ingredienser.

- För professionell rengöring finns ett mycket stort antal mer eller mindre specialiserade produkter, vilket gör det mycket svårt att avgöra om miljömärkningskriteriernas avgränsningar innebär att produkten omfattas eller ej.

- Handläggningstiderna för miljömärkningslicens är långa, vilket försvårar upphandlingsprocessen.

- Kostnader för miljömärkningslicenser är icke obetydliga – för vår bransch handlar det årligen om mångmiljonbelopp.

- Bland annat p g a Svanen-kriteriernas komplexitet är det svårt, för att inte säga omöjligt, att på annat sätt än med miljömärkningslicens verifiera att en produkt uppfyller kraven för miljömärkning. En komplicerande faktor är att råvaruleverantörer inte lämnar ut konfidentiell produktinformation annat än i undantagsfall och då i de flesta fall endast direkt till miljömärkningsorganisationen. I bedömningen inför en licens gör miljömärkningsorganisationen också auditering på företagets tillverkningsenhet. Det är alltså inte möjligt att göra en pålitlig verifikation på annat sätt än med licens.

- Naturskyddsföreningens kriterier godkänner ett snävt antal råvaror – endast råvaror på dessa positiv-listor får användas för att produkter ska kunna godkännas för miljömärkning. Det innebär att det är råvaruleverantörernas dokumentation och intresse för att få upp råvaror på positiv-listorna som avgör vilka ämnen som finns där och alltså tillåts i Bra Miljöval-märkta kemisk-tekniska rengöringsprodukter. Av olika skäl väljer råvaruleverantörer att inte lämna ut sin dokumentation. Sådana råvaror kan alltså inte användas, vilket försvårar pro-

duktformulering i ett system som kräver miljömärkningsgodkännande.

- En kartläggning av Svanen- och Bra Miljöval-kriterier för åtta olika kemisk-tekniska produktgrupper visar på stora skillnader och en splittrad bild av vilka krav som gäller. Det gör det mycket svårt att veta vilka krav som ska uppfyllas.

I vår bransch finns ett gediget produktkunnande liksom en stor erfarenhet från upphandlingar med diverse "verktyg". Dessutom har de flesta företag erfarenheter från ansökningar om miljömärkningslicenser och handläggningen hos Naturskyddsföreningen (Bra Miljöval) och SIS Miljömärkning (Svanen).

De här kunskaperna och erfarenheterna är av stort värde då vi nu i samråd med den lagstiftande och kontrollerande myndigheten Kemikalieinspektionen, EKU och inköpare arbetar för att vaska fram ett enkelt enhetligt upphandlingsverktyg med relevanta miljökrav. Vår ambition är ett "verktyg" som kan tillämpas på alla rengöringsprodukter för professionellt bruk, istället för miljömärkningskriterier som bara täcker in vissa definierade produktgrupper, oftast konsumentprodukter.

Med detta angreppssätt, som har starkt stöd från Kemikalieinspektionen, bedömer vi att en större miljönytta kan uppnås, eftersom fler produkter då täcks in av kraven.

I samband med RENT-mässan får du veta mer om vårt arbete när det gäller miljöanpassad upphandling och vilken nytta det gör för dig som köper eller använder kemisk-tekniska rengöringsprodukter.

RENT nr 2/2002